

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ TURKISH DENTAL ASSOCIATION

GENELGE

Sayı : E-32051835-001.01-
Konu : Engellilerin Sağlık Hizmetine
Erişimlerini Sağlamaya Yönelik
Tedbirlere İlişkin Denetlemeler

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA

Bazı Odalardan ulaşan bilgilere göre Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinde belirtilen tedbirlerin sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilmediği şeklinde denetleme raporları düzenlendiği belirtilmektedir.

Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinde belirtilen tedbirlerin sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilmesi Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te yer almadığından, bu eksiklikten dolayı yaptırım uygulanmasına olanak yoktur. Bu yönde tesis edilecek ceza işlemlerinin bireysel davalarla iptalinin talep edilmesi mümkün bulunmakla beraber, öncelikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı nezdinde yapılacak girişimlerle engellilerin sağlık hizmetine erişimlerini sağlamaya yönelik tedbirlerin, ilgili sağlık kuruluşunun nitelik ve kapasitesi gözetilerek, her bir sağlık kuruluşu bakımından ayrı ayrı belirlenmesiyle, sorunun görüşerek çözümlenmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir. O nedenle Birliğimiz tarafından ilgili Bakanlıklar nezdinde gerekli girişimde bulunulacaktır.

İzleme ve Denetleme Yönetmeliğine göre özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilebilecek tedbirlerin alınması ve eksiklerin giderilmesine yönelik Hukuk Büromuzun değerlendirmesi de ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

Gassan Yücel
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri

Ek: Hukuk Büromuzun Değerlendirmesi

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ YÖNETİM KURULU'NA,

İlgi : Sağlık kuruluşlarında, engellilerin erişimine uygun tedbirlerin alınması gerekliliği hakkında.

Engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuŐtan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak amacıyla 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun yürürlüğe girmiŐtir.

07.07.2005 yayınlanarak yürürlüğe girmiŐ olan bu Kanun'da, "Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeŐil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmıŐ **ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar** bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde özörlölerin erişebilirliğine uygun duruma getirilir." kuralına yer verilmiŐtir. Umuma açık hizmet veren yapı'dan ne anlaşılması gerektiği de Kanun'un 19.02.2014 tarihinde deĐiŐtirilen tanımlar baŐlıklı maddesinde *kamu hizmeti için kullanılan resmî binalar, ibadet yerleri, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri; sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları; otel, özel yurt, iŐ hani, büro, pasaj, çarŐı gibi ticari yapılar; spor tesisleri, genel otopark ve buna benzer umuma ait binalar* şeklinde belirlenmiŐtir.

Kanun'un ilk halinde bulunmayan -ancak söz konusu Kanun'un uygulanmasına yönelik olarak çıkarılmıŐ olan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinde belirtilen- Umuma açık hizmet veren yapı tanımı 2014 yılında yapılan deĐiŐiklikle Kanun'a da eklenmiŐ; özel sağlık tesisleri umuma açık hizmet veren yapılar arasında kanuni olarak belirlenmiŐtir.

AĞız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin çeŐitli maddelerinde yer alan düzenlemelerde de engellilerin hizmete erişimi ve ihtiyaçlarının karşılanması için gereken ilave tedbirlere yönelik bazı kurallara yer verilmiŐtir. Yönetmeliğin poliklinik, merkez ve hastane standardında belirtilen tedbirler, zemin yükseklik farklarının rampa ile aŐılması, sağlık hizmeti sunumu için gerekiyorsa engelli kullanımına uygun asansörün bulunması ve tuvaletler arasında engelli kullanımına uygun tuvalet bulundurulması şeklinde ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, AĞız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiş olan ve engellilerin sağlık hizmetine erişebilmesi için minimum gereklilikler arasında bulunan tedbirlerin ilgili sağlık kuruluşlarının ruhsatlandırılması için şarttır. Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğine bağlı olarak yapılan denetimlerde ise zemin kaplamaları ile otopark gerekliliğine ilişkin bazı tedbirlerin de yerine getirilmesinin gerektiği ifade edilmektedir. Sağlık kuruluşlarının bu tedbirlere de uymaları gereklidir.

AĞız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulması Hakkında Yönetmelikte yer almayan, ancak engellilerin yaŐama katılmaları için yararlı olduğu belirtilen diğer önlemlerin de sağlık kuruluşları tarafından mümkün olduğunca alınması engellilerin sağlık hizmetlerinden daha yaygın ve rahat biçimde yararlanabilmelerinin sağlanması bakımından uygun olacaktır. Ancak, özellikle otopark sağlanması gibi gerekliliğin genel olarak sağlık kuruluşunun içinde yer aldığı bina ve daha da genel olarak bakıldığında kent planlaması ile ilgili olduğu açıktır. Araçlar için

otopark gerekliliğinin yapıların ruhsatlandırılması sürecinde çözümlenmesi gerektiği; bu aşama geçtikten sonra binanın bir kısmında sağlık kuruluşu açılmasında otopark tesis ve/veya temininin her zaman mümkün olmayacağı yaşam deneyimleriyle bilinmektedir.

Bu bağlamda, 5378 sayılı Yasa ve Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğindeki bütün yükümlülüklerin sağlık kuruluşlarının tamamında yerine getirilmesinin istenmesi haklı değildir. Zira, anılan Yasa ve Yönetmelikteki erişilebilirlik önlemlerinin tamamının, ayırım gözetilmeksizin bütün sağlık kuruluşlarında uygulanmasına olanak olmadığı gibi böyle bir yaklaşım külfetin ölçülü olması gerektiğine ilişkin ilkeye de aykırıdır. Örneğin, bütün sağlık kuruluşlarına asansörle ulaşılabilmesi ve asansörün de tekerlekli sandalye girişine uygun kapı ve kabin genişliğine sahip olmasının sağlanması mümkün olmadığı gibi Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te sağlık kuruluşuna asansörle erişimin şart kılınması da, önceki Yönetmelik ile ilgili açılan davada, Danıştay tarafından hukuka aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Bu kapsamda, engellilerin sağlık hizmetlerine erişimine olanak sağlayacak önlemlerin kamu sağlık kurumlarından başlayarak alınması; özel sağlık kuruluşlarında alınması gereken önlemlerin de sağlık kuruluşunun niteliğine bağlı olarak ölçülü biçimde belirlenmesi uygun olacaktır. Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiş olan tedbirler bu bakımdan yerine getirilebilir ve ölçülü niteliktedir.

Sonuç olarak; Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinde belirtilen tedbirlerden sağlık kuruluşu tarafından yerine getirilebilecek eksiklerin giderilmesi engellilerin hayata katılabilmeleri ve sağlık hizmetlerine erişebilmeleri bakımından yararlı olmakla birlikte, Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiş olan tedbirler haricindekilerin kesin zorunluluk olarak tanımlanması ve yerine getirilmemesi halinde yaptırım uygulanması adalet ve hakkaniyete aykırı olacaktır. Bu yönde tesis edilen ceza işlemlerinin bireysel davalarda tartışılması suretiyle iptalinin talep edilmesi mümkün bulunmakla birlikte, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı nezdinde yapılacak girişimlerle engellilerin sağlık hizmetine erişimlerini sağlamaya yönelik tedbirlerin, ilgili sağlık kuruluşunun nitelik ve kapasitesi gözetilerek, her bir sağlık kuruluşu bakımından ayrı ayrı belirlenmesinin sağlanması sorunun genel olarak çözümlenmesini sağlamak bakımından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Bilgilerinize sunarım. Saygılarımla. 11.11.2024

Av. Mustafa GÜLER
Hukuk Danışmanı